

El I Aplec del País Valencià

24 anys després

Feia sol, aquell diumenge d'octubre del 1960, quan més de dos-cents joves, més circumspectes que engrescats, arribaren a l'estació de Lliria. L'edat mitjana era d'uns vint anys. Alguns duïen, discretament enrotllades, algunes banderes no massa grans. Potser no tots tenien consciència del fet que estaven creant un petit precedent històric, a partir del qual naixerien els aplecs del País Valencià.

Havien fet el viatge des de València o des d'altres poblacions (Castelló de la Plana, Bocairent), etc. La major part del grup havia utilitzat un tren, un trenet, segons la nomenclatura local, de la companyia de tramvies. L'empresa els l'havia cedit, gràcies a les gestions d'un valencianista dels de sempre, Adolf Pizcueta.

Els joves estaven animats per una pretensió poc modesta: reconstruir el País Valencià, alliberar-lo alhora del franquisme i d'un sucursalisme despersonalitzador. Entre els adults que els acompanyaven hi havia Joan Fuster (advocat, trenta-vuit anys), que llavors seguia les bases de la que seria la seua obra cabdal: *Nosaltres els valencians*.

L'excursió no amagava una voluntat de continuïtat, sempre present en les activitats de tota aquella gent. Per això, a l'aplec, li posaren un número. Era el «I Aplec de la Joventut del País Valencià». Una se-

nyereta, repartida entre els assistents, ho testificava.

Cautela i discreció

Tot havia començat una nit d'estudi, d'aquelles en què es parla de tot excepte d'estudiar. Josep Lluís Codonyer i Eliseu Climent fantasiejaven sobre iniciatives possibles per a animar el panorama. I inventaren els aplecs.

Ara, la idea s'havia materialitzat. Ja havien arribat a l'estació de Lliria. Des d'allà, travessant el poble que es desensonyava, emprengueren la pujada cap al poblat ibèric, situat en un pujol que domina la ciutat. Davant d'aquelles restes, el catedràtic d'Arqueologia Miquel Tarradell els en féu una explicació sumària. Tarradell, que als quaran-

ta anys tenia ja un bon prestigi científic, en duia quatre a València i molts més lligat als moviments de resistència clandestina a Barcelona.

Pagat l'impost a la cultura, la colla de joves van visitar el monestir de Sant Miquel. A continuació escoltaren alguns parlaments i, estimulats per la tasca feta, se n'anaren a un bosquet pròxim, on dinaren. I de nou cap al poble, al trenet i a València, la capital que calia reconquistar.

Un nou panorama

Tot allò era una mostra de la renovació que s'estava produint en el movi-

ment nacionalista, al País Valencià. Davall d'aquell aplec i d'altres activitats aparentment plàcides —venda de llibres en català, conferències, teatre, recitals de poesia— hi havia un ferment ideològic i, de vegades, directament polític, representat bàsicament per dos grups: el que constituï el Partit Socialista Valencià i el que, procedent del Front Marxista Valencià, mantenia posicions pròximes al Partit Comunista.

El gros de la preparació material de l'aplec, el duqué a terme la Joventut de Lo Rat-Penat. Al seu costat començava a destacar un grup d'universitaris.

Bandera que es repartí entre els assistents a l'aplec

Vista de Lliria des de la muntanya de Sant Miquel

¿Noms a destacar en tot allò —i entre molts d'altres? Els germans Josep i Francesc Codonyer, Enric Tàrrega, Domènec Serneguet, Eugeni Boscà, Francesc Cueva, Antoni Bargaes, Eliseu Climent, Joan Francesc Mira, Alfons Cucó, Manuel Ardit, Emili Boils, etc. Entre els que animaven el grup que acudí de Castelló, Ferran Sanchis Cardona.

Eren anys de preparació. Molt del que ha passat després al País Valencià, moltes iniciatives i, també, moltes esperances frustrades, tenen l'origen en activitats com aquell I Aplec de la Joventut, en què es tractava bàsicament d'això, de reunir-se, en un moment determinat, i poder fer el càlcul de quants eren i amb qui es podia comptar.

Peripècies sota el franquisme

En 1961, l'aplec es féu a Alcoi. Un any després, a Castelló de la Plana, la gran novetat fou l'actuació de Raimon, que llavors començava. En 1963, tot allò ja feia por —una certa por, val a dir-ho— a les autoritats franquistes. Quan els joves es dirigien a Bocairent, lloc de la trobada, es trobaren amb el poble pres per la guàrdia civil, que impedia l'entrada. Hagueren d'anar-se'n a Ontinyent, on pogueren reunir-se, i després al port de Gavarda. A partir de l'any següent, les iniciatives es diversificaren. Hi hagué un aplec poc nombrós a la Vall d'Uixó i una romeria al Puig de Santa Maria. Aquella pri-

mera marxa al Puig sortí de les Torres dels Serrans, de València. Al front anava una reproducció del penó de la Conquesta, portada per Merxe Banyuls. Es feia a peu i pel camí s'hi ajuntaren gent de diversos pobles. L'anada al Puig

comptava amb una certa protecció, ja que era un lloc tradicional, i els actes més directament polítics o culturals quedaven un poc dissimulats al costat d'una missa. La simulació, però, era escassa. El 1967, la guàrdia civil prengué part. Un parlament de Vicent Ventura els resultà, sense dubte, excessiu. Imposaren multes de 500 pessetes a ell i a Enric Tàrrega, com a organitzador. L'any següent, ja la força envoltà totalment la població i impedí l'arribada dels autobusos i dels qui anaven caminant, des de València. Posteriorment, diversos grups —entre ells Nova Germania, lligat al FRAP— feren convocatòries a l'acte, que mai no arribaren a cristal·litzar en concentracions importants. Era la fi d'un període.

EXPOSICIONS

5 OCTUBRE - 22 NOVEMBRE

Egidio Costantini

(Escultures en vidre)

Fucina degli Angeli Venezia

Sala d'Exposicions de l'Ajuntament de València

Carrer Arquebisbe Mayoral

De dimarts a dissabte, 11.00 - 13.30 i 18.00 - 21.00

ENTRADA GRATUÏTA

Excma. Ajuntament de València

DELEGACIÓ MUNICIPAL DE CULTURA

